

۱۲۳۸۹۱۶

مبانی منشاء رفتار در روانشناسی

www.ketab.ir

تالیف:

فاطمه رجلانی

سرشناسه	: رجلائی، فاطمه، ۱۳۷۱-
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی منشاء رفتار در روانشناسی/تالیف فاطمه رجلائی.
مشخصات نشر	: تهران: کیان دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۸۸ص: جدول.
شابک	: 978-600-7580-63-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: رفتار -- تغییر و تعدیل
موضوع	: Behavior modification
موضوع	: رفتار -- جنبه‌های روانشناسی
موضوع	: Human behavior-- Psychological aspects
رده بندی کنگره	: BF ۶۳۷/۷۳ ۱۳۹۷
رده بندی دیسی	: ۱۵۳/۸۵
شماره کتابشناسی	: ۵۴۱۲۶۵۳

کیان دانش

مبانی منشاء رفتار در روانشناسی

تألیف:	فاطمه رجلائی
ناشر:	انتشارات کیان دانش
نوبت چاپ:	اول/۱۳۹۷
تیراژ:	۱۰۰۰ نسخه
حروفچینی:	موسسه مهراد
چاپخانه:	کهنموئی
مصحافی:	کهنموئی
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۸۰-۶۳-۹
قیمت:	۱۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ است

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب- روبروی درب اصلی دانشگاه تهران
 خیابان فخر رازی- پلاک ۸۵- طبقه سوم- واحد ۷
 تلفن: ۶۶۴۱۱۷۲۰

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه.....
۸.....	پیش‌گفتار.....
۹.....	فصل اول.....
۹.....	روانشناسی مرضی.....
۱۰.....	مفهوم بهنجاری و ناهنجاری.....
۱۱.....	ملاکهای تشخیص بهنجاری و ناهنجاری.....
۱۱.....	ملاک هنجارهای اجزاء.....
۱۱.....	ملاک هنجارهای آماری.....
۱۲.....	ملاک آسیب شناختی.....
۱۲.....	ملاک پریشانی شخص.....
۱۳.....	ملاک حقوقی.....
۱۳.....	ارتباط با سایر علوم.....
۱۳.....	کاربردها.....
۱۳.....	نگاه اجمالی.....
۱۴.....	تعریف روانشناسی.....
۱۱.....	تاریخچه.....
۱۵.....	آرامش در درون شماست.....
۱۶.....	مدل تحلیلی رفتار انسان.....
۲۰.....	شیوه‌های تغییر رفتار.....
۲۳.....	انواع شیوه‌های تغییر رفتار.....
۲۳.....	الف) شیوه‌های ایجاد و افزایش رفتار مطلوب شامل.....

۲۳.....	ب) شیوه‌های کاهش رفتار نامطلوب شامل:
۲۴.....	ج) سایر شیوه‌های تغییر رفتار شامل:
۲۵.....	فصل دوم
۲۵.....	روش‌های تغییر و اصلاح رفتار.....
۲۵.....	انواع کلی تغییر رفتار.....
۲۵.....	رفتار چیست؟.....
۲۵.....	ایجاد ارتباط.....
۲۶.....	ارزیابی و تعریف رفتار هدف.....
۳۳.....	اجرای روش تغییر رفتار.....
۳۴.....	روش‌ها و تکنیک‌های اصلاح رفتار کودکان.....
۳۶.....	انواع تقویت کننده‌های مثبت.....
۳۸.....	فوریت تقویت.....
۳۹.....	مقدار تقویت.....
۳۹.....	تازگی و تنوع تقویت کننده‌ها.....
۴۰.....	استفاده از قواعد.....
۴۰.....	اجرای روش تقویت مثبت.....
۴۱.....	تقویت منفی چیست؟.....
۴۳.....	تکنیک‌های کاهش رفتار نامطلوب.....
۴۵.....	محروم سازی از تقویت به دوشکل انجام می‌پذیرد.....
۴۷.....	انواع محرک‌های تنبیه کننده.....
۴۷.....	عوارض نامطلوب ناشی از تنبیه.....
۵۱.....	فصل سوم
۵۱.....	روان‌شناسی شناختی.....

۵۱	مقایسه شناخت گرایی و رفتار گرایی
۵۲	روان شناسی شناختی
۵۲	استعاره اصلی روان شناسی شناختی
۵۳	زندگی جووم برونر
۵۴	ترک جی ماشین ها برای ساختن سلاح ها (چاقوها، نیزه ها)
۵۵	تکامل و بازنماد ذهنی در کودکان
۵۵	نظریه باز نمایی: ط
۵۶	طبقه چیست؟
۵۸	راهبردهایی برای دستیابی به مفهوم
۵۹	ارزیابی موضوع برونر
۶۱	فصل چهارم
۶۱	مقدمه
۶۱	روانشناسی رفتار شخصیت
۶۲	تعریف شخصیت از دیدگاه روانشناسی
۶۳	تعریف شخصیت از دیدگاه مردم عادی
۶۴	عوامل مهم در شکل گیری شخصیت
۶۴	۱- عامل ژنتیکی
۶۵	۲- عامل محیطی
۶۸	۳- عامل یادگیری
۶۹	۴- عامل والدین
۷۰	۵- عامل رشد
۷۱	رابطه فرهنگ و شخصیت
۷۲	نقش تجربه گروهی در رشد شخصیت افراد

۷۲	نقش تجارب شخصی در رشد شخصیت
۷۳	تیپ‌های شخصیتی A و B
۷۶	تغییر شخصیت نوع A به شخصیت نوع B
۷۶	روش کلی
۷۶	روش اختصاصی
۷۶	انواع تیپ‌های شخصیت در نظریه یونگ
۷۷	درون گرا
۷۷	برون رایی
۷۷	ویژگی‌های شخصیتی برون‌گراها
۷۸	ویژگی‌های شخصیتی درون‌گراها
۸۲	تعریف اختلالات شخصیت
۸۳	دسته بندی اختلالات شخصیت
۸۴	منابع فارسی
۸۶	منابع لاتین

مقدمه

مفهوم منشاء در انسان شناسی به خصوص در قرون هجده و نوزده و تا نیمه قرن بیستم مطرح بود. منظور از منشاء نقطه زمانی و مکانی است که می توان برای ظهور و پیدا شدن یک پدیده اعم از پدیده های مادی و پدیده های معنایی در نظر گرفت. دلیل علاقمندی شدیدی که به مفهوم منشاء وجود داشت، البته در غلبه اندیشه باور گرا (تکامل گرا) از قرن شانزدهم به بعد بر مجموعه گرایش های فلسفه علمی اروپایی بود. تصور و باور عمومی آن بود که با شناخت منشاء یک چیز می توان بر زنجیره ای از علت و معلول ها، فرایند تغییرات پی در پی آن درک کرد و از این راه به ماهیت و سازوکارهای درونی آن پی برد. به عبارت دیگر اعتقاد راسخی وجود داشت که اگر ما منشاء و چگونگی تحول یک پدیده را بشناسیم بی شک می توانیم کارکرد کنونی آن را درک کنیم و این کارکرد بدین تبدیل دارای رابطه ای منطقی (و طبعاً علت و معلولی و خطی) با آن منشاء و آن شکل از تحول است.

پیش گفتار

در حوزه هایی چون باستان شناسی، انسان شناسی، زبان شناسی، رفتار شناسی حیوانی، روان شناسی و... هیچ کدام این باور اولیه را به طور قطعی تایید نکردند و برعکس بر چند خطی بودن و چند گانگی فرایندهای شکل گیری پدیده ها تاکید داشتند. بحث منشاء ها در طول قرن نوزدهم به ویژه در حوزه منشاء عالم، منشاء انسان، منشاء زبان و منشاء تمدن های باستانی آغاز شد. در سالهای آغازین قرن بیستم جمع بزرگی از دانشمندان به این امر مشغول کرده بود.

اما گرایش های جدید در حوزه انسان شناسی به خصوص کارکردگرایی مالیנוفسکی مقاومت جاس را در برابر این تصور گرایی به وجود آورد. مالیנוفسکی با تاکید بر اهمیت پژوهش میدانی و سازوکارهای همزمان در شناخت یک پدیده عملاً به چالش دانشمندان به یافتن منشاء ها رفت. هر چند در سالهای بعد و به خصوص از خلال انسان شناسی اجتماعی بریتانیا گرایش تندروانه و ضد تاریخی مالینوفسکی تصحیح شد و بار دیگر بر اهمیت تحلیل در زمان در چارچوب های نظری انسان شناختی تاکید به عمل آمد اما بهر رو امروز مساله منشاء ها با اهمیتی بسیار کمتری از گذشته مطرح هستند زیرا لاقلاً این امر روشن شده است که نمی توان بر اساس منشاء به نتیجه گیری های قطعی و یا حتی نسبی درباره پدیده رسید.